

Notitie Bezoekersaantallen Zoo Veldhoven

1.1 Aanleiding uitbreiding Zoo Veldhoven

Het huidige dierenpark aan de Wintelresedijk 51 / Kleine Vliet in het buitengebied van Veldhoven is verouderd. Modernisering en uitbreiding zijn noodzakelijk voor het behoud van het park. Vernieuwing is zowel noodzakelijk voor het dierenwelzijn als voor behoud van bezoekers, die steeds meer luxe en comfort verwachten. Uitbreiding is noodzakelijk om meer beleving te kunnen bieden en meer bezoekers te trekken. Meer bezoekers zijn nodig om het park rendabel te maken, gelet op de hoge kosten voor dierenopvang en de toegangsprijzen die onder druk staan. Consumenten betalen immers nog zelden de volledige toegangsprijs door diverse kortingsacties.

Recreanten willen bovendien in een korte tijd veel zien en doen, dus er moet ook steeds meer te zien en te beleven zijn voor een duurzame instandhouding van een dierentuin.

1.2 Waarom een notitie over bezoekersaantallen ten behoeve van de uitbreiding van Zoo Veldhoven?

De uitbreiding van de Zoo is niet mogelijk op basis van het vigerende bestemmingsplan. Daarom wordt een nieuw bestemmingsplan en een MER-beoordeling opgesteld. Vooruitlopend hierop zijn de meest relevante milieu-effecten in beeld gebracht. Omdat het park wil groeien naar 100.000 bezoekers per jaar zijn met name de verkeerseffecten op het omliggende wegennet, de milieu-effecten en externe veiligheid in relatie tot vliegveld Eindhoven Airport relevant. Deze notitie gaat in op het verwachte bezoekersaantal na de beoogde modernisering en uitbreiding dat als basis dient voor verder onderzoek naar bovenstaande milieuaspecten.

1.3 Kenmerken bestaand park

Het park ligt aan de Wintelresedijk 51 / Kleine Vliet in het buitengebied van Veldhoven nabij het vliegveld van Eindhoven en ruim een kilometer ten noordwesten van de bebouwde kom van het dorp Oerle. Er is een parkeerterrein op eigen terrein beschikbaar. De bebouwing op het terrein dateert uit de jaren 1970 tot 2008. In 1987 vestigde zich hier het NOP Papegaaienpark. Toen op deze plek de camping verdween zijn gronden opgekocht ten behoeve van de opvang van vogels. Diverse gebouwen zijn toen tevens verbouwd en geschikt gemaakt voor de opvang van vogels.

Bij het ontstaan van het papegaaienpark en de jaren erna was er sprake van een unieke opvangvoorziening. Vanuit de hele wereld werden papegaaien voor opvang overgebracht naar het park. Een dergelijke opvangvoorziening was elders niet voorhanden. Het betrof ook inbeslaggenomen/verbeurdverklaarde of in quarantaine te plaatsen vogels waaronder beschermde soorten. Tegelijkertijd kwamen er bezoekers naar het park om de papegaaien te zien. Ook brachten mensen hun (vrij verhandelbare) papegaai naar het park toe omdat zij die niet meer konden houden (lawaaï) of verzorgen. Deze mensen kwamen regelmatig naar het park om hun papegaai te bezoeken. Dat is nu nog zo. Op dit moment is er echter geen sprake meer van een unieke opvangvoorziening voor inbeslaggenomen of anderszins op te vangen papegaaien. Intussen bestaan er wel 5 opvangcentra elders. De opvang in het park heeft tot 2010 voortgeduurd. Daarvoor is het noordelijk deel van het park vooral gebruikt. Daar zijn de opvangverblijven, de quarantaineafdeling, etc. Dit noordelijke deel is daarom altijd minder op intensief publieksgebruik gericht geweest.

Dat zal ook in de toekomst zo blijven.

Figuur 1. Huidige eigendommen en luchtfoto

Het oorspronkelijke deel van de Stichting Nederlandse Opvang Papegaaien heeft een oppervlakte van circa 8,1 hectare. Vooral op dat deel van het terrein bevindt zich bebouwing. In 2007 zijn aanliggende gronden aangekocht, waardoor de bestaande oppervlakte nu inclusief het parkeerterrein circa 16,5 ha is. Het vigerende bestemmingsplan Vogelverblijf betreft circa 8,1 hectare, waarvan circa 3 hectare de bestemming "Vogelverblijf" heeft en het overige de Bestemming "Bos" heeft.

Het park bestaat uit bos en open plekken. Op het terrein bevinden zich verspreid volières. Vooral de grote verscheidenheid en de grote aantallen papegaaien vormen een belangrijk herkenningspunt. Het park is ontstaan vanuit de functie van opvang van papegaaien maar heeft zich in de afgelopen jaren ontwikkeld tot een karakteristiek dierenpark. Het park beschikt over een dierentuivergunning (afgegeven in 2013). In Zoo Veldhoven mogen wilde dieren worden gehouden, gehuisvest, verzorgd en getoond. Daarnaast worden in beslag genomen volgens in het park opgevangen en verzorgd.

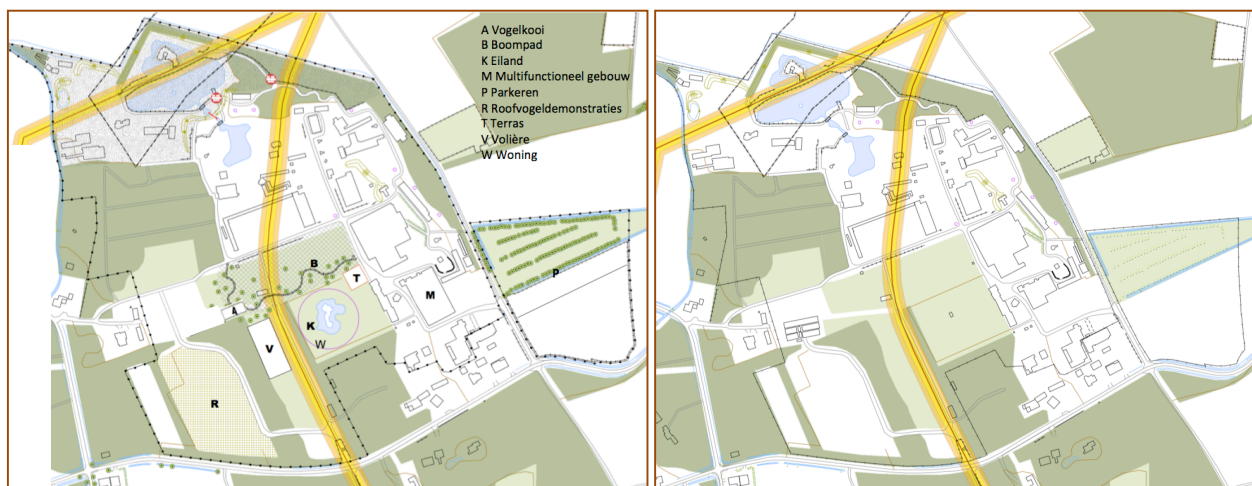
In het park bevinden zich onder meer een restaurant met terras, medisch centrum, speeltuin, hoofdgebouw, laboratorium, winkel, technische dienst, tropenhal met horeca en terrassen, een groot aantal volières al of niet met nachthokken en vijvers. De bestaande bebouwing heeft een oppervlakte van circa 26.500 m², waarvan circa 2.400 m² gemetselde en vaste gebouwen zijn. Het plan gaat uit van een groei naar 30.000 m².

1.4 Beoogde ontwikkelingen

In de komende jaren zal het park worden aangepast en uitgebreid met een roofvogeldemonstratieplaats. Binnen afzienbare tijd (maximaal enkele jaren) zal de opvangfunctie van het park ook weer worden opgepakt. Dus in de toekomst zal er weer sprake zijn van een opvangfunctie van het park.

Omdat de roofvogels in de directe nabijheid van de demonstratieplaats moeten verblijven zal tevens voorzien worden in volières zonder nachthokken. Verder zal een apeneiland overdekt met een net worden aangelegd. Ter hoogte van de tropenhal wordt een boompad gerealiseerd, gebruik makend van bestaande bomen.

Het bestaande hoofdgebouw is in gebruik als kantoor, dierenartspraktijk, quarantaineruimte etc. Deze functies blijven geconcentreerd nabij de ingang van het park liggen. Deze ruimte zal worden uitgebreid zodat meer ruimte voor de bestaande functies ontstaat en er opslagruimte beschikbaar komt evenals een personeelskantine en een educatief en informatief centrum. Tenslotte zal de bestaande parkeervoorziening als parkeerterrein ingericht worden. Het aanliggend perceel zal worden benut als weiland en ten dele als overloopterrein parkeren tijdens piekdagen.

Figuur 2 Toekomstige inrichting (links) en huidige inrichting (boven rechts en onder)

1.5 Bezoekersaantallen

Hierna is het realiteitsgehalte van de gewenste ontwikkeling in bezoekersaantal nader onderzocht en onderbouwd.

1.5.1 Terugkijken op ontwikkeling bezoekersaantallen

Het park is voor de vogelopvang sinds 1987 onder naam van “N.O.P. Papegaaienpark” in gebruik. Het was toen uniek in zijn soort. Vanuit heel Nederland werden met name papegaaien naar het park gebracht. Het betrof vogels die in beslag werden genomen op de luchthavens of daarbuiten of waarvan om de een of andere reden afstand werd gedaan. In het park werd de medische verzorging georganiseerd en gezorgd voor een welzijnsvriendelijke huisvesting. De vogels werden niet voor handelsdoeleinden of dierproeven gebruikt en er was dus geen sprake van commerciële activiteiten.

Het park kreeg daarna steeds meer een dagrecreatieve functie in combinatie met educatie. Naast de particuliere bezoekers werd het park ook door scholen en instellingen bezocht.

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012		
januari	558	414	643	2402	2463	2469	1824	1010	598	1736	182	14299	11
februari	1288	1274	1157	1563	1646	3341	3955	1504	1136	1530	138	18532	9
maart	2432	2694	1822	4202	2359	4436	3209	2368	1740	3732	797	29791	8
april	4329	3224	4338	4414	6466	10020	5403	5637	4879	6164	1039	55913	6
mei	6218	4543	9827	11069	9784	10316	9974	6674	7748	6543	1427	84123	3
juni	5589	5056	7480	6027	8470	7424	6826	3912	3685	5029	791	60289	7
juli	8278	8243	8592	14877	13654	17930	15029	6638	7374	6934	1920	109469	2
augustus	9881	9891	12937	20227	17769	16455	17357	12235	12828	7581	1443	138604	1
september	4136	4754	5681	5893	7136	6909	5588	4695	4641	3043	1192	53668	7
oktober	3125	3647	8145	8979	9996	7553	7273	7490	5047	5716	1084	68055	4
november	1316	1188	1951	2010	2462	1750	2593	1510	970	1118	462	17330	10
december	230	557	1147	1266	2140	1407	1366	951	578	620	315	10577	12
	47380	45485	63720	82929	84345	90010	80397	54624	51224	49746	10790		
							RADAR						

Figuur 3 Bezoekersaantallen in de jaren 2002 tot en met 2012

Het aantal bezoekers nam van 45.000 in 2003 toe tot 90.000 in 2007. Om meer ruimte te creëren voor het dierenwelzijn en de kwaliteit van het park werden aanliggende gronden van de voormalige camping “ ’t Vlutterke” gekocht. Deze uitbreidingsplannen zijn echter niet gerealiseerd. Ook de procedure voor wijziging van het bestemmingsplan is niet afgerond.

In 2009 kwam het park in opspraak omdat veel papegaaien binnen drie jaar na binnenkomst sterven en haalde het de landelijke pers. Uit onderzoek bleek dat dit verklaarbaar was vanwege de slechte gezondheid van de aangeleverde vogels, maar de negatieve publiciteit had al grote gevolgen voor het aantal bezoekers. Het bezoekersaantal nam in de jaren daarna af tot ongeveer 50.000. Daarmee kon het park niet levensvatbaar blijven vanwege de hoge kosten van vogelopvang. Het gevolg was een faillissement begin 2013.

Het park is door een nieuwe eigenaar overgenomen en door middel van het voorliggend plan zal het park behouden kunnen blijven voor de opvang van vogels en als dierentuin met alle educatieve activiteiten.

Het door de initiatiefnemer gewenste aantal bezoekers is maximaal 100.000 bezoekers per jaar. In de jaren 2005-2008 had het park zich ontwikkeld tot een volwaardig en levensvatbaar park met ongeveer 85.000 bezoekers per jaar. Door de huidige plannen zal naar verwachting dat aantal opnieuw gehaald kunnen worden en zijn mogelijk maximaal 100.000 bezoekers per jaar haalbaar. Met de uitbreiding wordt de kleinschaligheid en de laagdrempeligheid van het park niet verlaten. Het park Zoo Veldhoven – Papegaaienpark blijft een relatief kleine dierentuin met een beperkt aantal diersoorten. Het park realiseert zich dat het geen volwaardig alternatief is voor de grote dierentuinen in Nederland en Zoo Veldhoven beoogt ook niet een dergelijk alternatief te bieden. De opzet en uitgangspunten van Zoo Veldhoven blijven gericht op een intiem familiepark met een laagdrempelig karakter.

Behoeft en marktgebied

Er zijn geen onderzoeken beschikbaar die ingaan op het marktgebied van dierentuinen. Het aanbod is ook heel divers. Alleen de grootste dierentuinen hebben ‘alles in huis’. Andere dierentuinen zijn over het algemeen gespecialiseerd, en daarmee afhankelijker van interesse van de consument.

Verder speelt mee dat consumenten steeds mobieler zijn en daarom voor een dagje uit ook bereid om verder te rijden. Mede door de groeiende interesse in natuur blijven dierentuinen populaire attracties die met edutainment de mensen op een leuke manier iets leren.

De locatie is gelegen in de stedelijke regio Eindhoven. Deze regio is dichtbevolkt, waarmee de Zoo een goede potentiële regionale markt heeft. Omdat er in de omgeving geen vergelijkbaar aanbod is, wordt verwacht dat er voldoende markt vraag is. Na de modernisering zijn naar verwachting vergelijkbare bezoekersaantallen mogelijk die in de jaren 2005-2008 ook gehaald zijn. Met de uitbreiding is wellicht enige groei mogelijk.

Voor zover bekend is het marktgebied niet gewijzigd en zal het in de toekomst ook niet wijzigen.

1.5.2 Toekomstige ontwikkeling bezoekersaantallen Zoo Veldhoven

Om een goed oordeel te kunnen vellen over de aanvaardbaarheid van de beoogde ontwikkeling van Zoo Veldhoven is inzicht in het toekomstige aantal bezoekers per jaar gewenst. Om het realiteitsgehalte van het beoogde aantal bezoekers te bepalen is een zo concreet mogelijke inschatting gemaakt door de Zoo te vergelijken binnen een benchmark van vergelijkbare dierentuinen.

Samenstelling benchmark vergelijkbare dierentuinen

Voor een correcte benchmarkanalyse is de samenstelling van doorslaggevend belang. Om te voorkomen dat ‘appels met peren’ worden vergeleken, is een overzicht gemaakt van alle dierentuinen (locaties met dierentuinvergunning) in Nederland. Op basis van de kenmerken van deze locaties is uit de longlist een representatieve benchmark samengesteld. De volgende aspecten zijn daarbij afgewogen:

- x Het soort dierentuin: allesomvattend of gericht op een beperkt deel van de fauna (zoals Zoo Veldhoven), dierentuin als hoofdactiviteit (zoals Zoo Veldhoven) of als bijzaak, regulier open voor publiek (zoals Zoo Veldhoven) of vooral gericht op opvang, educatie of iets dergelijks etc.
- x De omvang van de dierentuin: het beoogd oppervlak van Zoo Veldhoven is 16,5 ha. De grote dierentuinen (zoals Burgers Zoo) of de kleine/inpandige locaties (zoals een reptielenhuis of vlindertuin) vallen af in de vergelijking.

Overigens wordt bij de selectie voor de benchmark steeds het samenspel van omvang en karakter van de dierentuin beoordeeld, omdat een grotere locatie niet altijd meer bezoekers heeft. Er zijn namelijk grote locaties die ruim opgezet zijn (zoals de beoogde opzet van Zoo Veldhoven) en kleine locatie met een intensieve opzet (bijvoorbeeld Berkenhof Tropical Zoo). Dit is mede afhankelijk van de specialisatie, want voor bijvoorbeeld vogels is meer ruimte wenselijk dan voor vlinders of reptielen.

In onderstaande tabel zijn de locaties afgewogen op bovengenoemde kenmerken, de voor de benchmark geselecteerde diertuinen zijn daarbij vermeld.

Tabel 1 Locaties met diertuinvergunning Nederland met keuze voor de benchmark

dierenparken Nederland*	plaats	beknopte omschrijving kenmerken	oppervlak (ha.)**	benchmark ja/nee
AAP	Almere	Opvangcentrum apen georganiseerd in stichting	-	nee
Animalfarm	Beverwijk	Klein; Uitgebreide kinderboerderij georganiseerd in stichting	-	nee
Apenheul	Apeldoorn	Focus op apen	13	nee
Aqua Zoo	Leeuwarden	Focus op waterdieren	12	nee
Aquazoo Leerdam	Leerdam	Inpandig; Aquariumvereniging, focus op onderwaterdieren	0,04	nee
Artis	Amsterdam	Grootschalig	14	nee
Artisklas Haarlem	Haarlem	Inpandig	0,14	nee
Berkenhof Tropical Zoo	Kwadendamme	Vlindertuin met vogels en reptielen	1	ja
Best Zoo	Best		3	ja
Burgers Zoo	Arnhem	Grootschalig	45	nee
CNME Schothorst	Amersfoort	Recreatief en educatief centrum	-	nee
Deltapark Neeltje Jans	Vrouwenpolder	Waterpark met aquaria	-	nee
Dierenpark Amersfoort	Amersfoort	Allesomvattend	13	nee
Dierenpark Emmen	Emmen	Allesomvattend	18	nee
Dierenpark de Oliemeulen	Tilburg	Kleinschalige diertuin	-	ja
Dierenpark Wissel	Epe	Kleinschalige diertuin	3	ja
Dierenpark Zie-Zoo	Volkel	Kleinschalige diertuin	5	ja
Dierenrijk	Mierlo	Allesomvattend	15	nee
Diergaard Blijdorp	Rotterdam	Grootschalig	29	nee
DoeZoo Insectenwereld	Leens	Insecten, insecteneters en reptielen	1	nee
Dolfinarium	Harderwijk	Zeezoogdierenpark	-	nee
Ecomare	De Koog - Texel	Zeehonden- en vogelopvang	-	nee
Familiepark Mondo Verde	Landgraaf	Tevens attractiepark	1	nee
Fazanerie de Rooie Hoeve	HeeswijkDinther	Gespecialiseerde diertuin	3,2	ja
GaiaZOO	Kerkrade	Thematische diertuin	15	nee
Het Arsenal	Vlissingen	Attractiepark met aquaria	-	nee
Informatiecentrum de Noordwester	Vlieland	Informatiecentrum met aquaria	-	nee
Kabouterland	Exloo	Speelpark met daarbij kleine dieren	-	nee
Kasteelpark Born	Born	Kleinschalige diertuin	5	ja
Kasteeltuinen Arcen	Arcen	Grootschalig; Tuinen met enkele kleine dieren	32	nee
Landgoed Hoenderdaell	Anna Paulowna	Kleinschalige diertuin	14	ja
Muzeeaquarium Delfzijl	Delfzijl	Museum met aquarium	-	nee
Natuurcentrum Ameland	Nes - Ameland	Museum met aquarium	-	nee
Orchideeën Hoeve	Luttelgeest	Met name flora en daarnaast fauna	2,5	nee
Ouwehands Dierenpark	Rhenen	Grootschalig	22	nee
Plaswijckpark	Rotterdam	Familiepark met daarbij dierenpark	-	nee
Reptielenhuis de Aarde	Breda	Reptielenzoo; inpandig	0,17	nee
Reptielenzoo Iguana	Vlissingen	Reptielenzoo; inpandig	0,4	nee

Safaripark Beekse Bergen	Hilvarenbeek	Grootschalig; Safaripark	120	nee
Schildpaddencentrum Nederland	Alphen a/d Rijn	Opvangcentrum	-	nee
Sea Life Scheveningen	Den Haag	Aquarium; inpandig	-	nee
Taman Indonesia	Kallenkote	Aziatische dieren	-	ja
Uilenpark de Paay	Beesd	Voorname vogels, ook kleine zoogdieren	1	ja
Van Blanckendaell Park	Tuitjenhoorn	Kleinschalige dierentuin	7	ja
Vlinderparadijs Papiliorama	Havelte	Vlindertuin	0,09	nee
Vlinders aan de Vliet	Leidschendam	Vlindertuin	0,08	nee
Vlindertuin Vlindorado	Waarland	Vlindertuin	1	nee
Vogelpark Avifauna	Alphen a/d Rijn	Vogelpark	10	ja
Vogelpark Ruinen	Ruinen	Vogelpark; Slechts beperkt geopend	-	nee
Vogelrevalidatiecentrum Zundert	Zundert	Revalidatiecentrum, slechts beperkt toegankelijk voor publiek	-	nee
Wonderwereld	Ter Apel	Attractiepark met daarnaast kleine dieren	-	nee
Zee Aquarium Bergen aan Zee	Bergen aan Zee	Zeeaquarium	-	nee
Zoo Veldhoven	Veldhoven	Vogelpark	8	ja
Zoopark Overloon	Overloon	Allesomvattend	18	nee

* Overzicht NVD, EAZA en overige dierentuinen Nederland, ontleend aan <http://www.zoosite.nl/site/nederland>, dd. 03-06-2014. ** Indien relevant als afwegingsaspect, is het oppervlak ontleend aan <http://www.zoosite.nl/site/nederland>, dd. 03-06-2014. Met uitzondering van Berkenhof Tropical Zoo, Landgoed Hoenderdaell (inschatting op basis van luchtfoto).

Analyse benchmark vergelijkbare dierentuinen

In de vorige paragraaf zijn de dierentuinen geselecteerd voor de benchmark. In tabel 2 is weergegeven welke bezoekersaantallen deze parken per jaar hebben. Niet van alle geselecteerde dierentuinen zijn betrouwbare cijfers voorhanden. De benchmark bestaat daarom uit in totaal 10 parken in Nederland.

Tabel 2 Bezoekersaantallen per jaar dierentuinen in de benchmark

dierenparken Nederland	plaats	oppervlak (ha.)	bezoekers per jaar*	nadere overweging
Berkenhof Tropical Zoo	Kwadendamme	1	65.000-100000	-
Best Zoo	Best	3	35.000	-
Dierenpark de Oliemeulen	Tilburg	1,5	63.000	-
Dierenpark Wissel	Epe	3	155.000	-
Dierenpark Zie-Zoo	Volkel	5	-	door recente uitbreiding geen betrouwbare jaarcijfers
Fazanerie de Rooie Hoeve	Heeswijk-Dinther	3,2	23.200	-
Kasteelpark Born	Born	5	57.000	-
Landgoed Hoenderdaell	Anna Paulowna	14	100.000	-
Taman Indonesia	Kallenkote	1-1,5	-	geen jaarcijfers bezoekersaantallen beschikbaar
Uilenpark de Paay	Beesd	1	15.000	-
Van Blanckendaell Park	Tuitjenhorn	7	140.000	-
Vogelpark Avifauna	Alphen a/d Rijn	10	346.000	-
Zoo Veldhoven	Veldhoven	8 (wordt 16,5 ha)		huidige bezoekersaantallen niet van toepassing door beoogde uitbreiding

* Zie bijlage 1 voor de bronvermelding. De bronnen zijn telefonisch geverifieerd bij de parken zelf.

Het gemiddeld bezoekersaantal van de 10 parken in de benchmark is afgerond 102.000 bezoekers per jaar, waarbij wordt opgemerkt dat 7 van de 10 dierentuinen in de benchmark minder dan / gelijk aan 100.000 bezoekers per jaar hebben.

Conclusies

Uit de benchmarkanalyse komt naar voren dat parken die vergelijkbaar zijn met de beoogde opzet van Zoo Veldhoven gemiddeld 102.000 bezoekers per jaar hebben. Echter, 70% van deze parken heeft $\leq$ 100.000 bezoekers per jaar, waardoor verwacht mag worden dat de Zoo in Veldhoven eveneens tot maximaal 100.000 bezoekers per jaar kan hebben na de beoogde uitbreiding.

Bijlage 1 Bron bezoekersaantallen dierentuinen in benchmark

Dierenparken Nederland	Plaats	Bron aantal bezoekers
Berkenhof Tropical Zoo	Kwadendamme	http://www.pzc.nl/regio/berkenhof-s-tropical-zoo-in-kwadendamme-begint-met-forseuitbreiding-1.1912304
Best Zoo	Best	https://www.facebook.com/BestZoo/photos/a.331079366921021.94519.287959291233029/753283804700573/?type=1&relevant_count=1
Dierenpark de Oliemeulen	Tilburg	http://schagen.gemeentedocumenten.nl/Bestemmingsplannen//NL.IMRO.0441.BPTHNDIERE NTUIN-VO01/b_NL.IMRO.0441.BPTHNDIERENTUIN-VO01_tb1.pdf
Dierenpark Wissel	Epe	http://schagen.gemeentedocumenten.nl/Bestemmingsplannen//NL.IMRO.0441.BPTHNDIERE NTUIN-VO01/b_NL.IMRO.0441.BPTHNDIERENTUIN-VO01_tb1.pdf
Dierenpark ZieZoo	Volkel	Telefonische opgave: sinds medio 2013 uitgebreid en 7 dagen per week geopend, derhalve geen betrouwbare jaarcijfers
Fazanerie de Rooie Hoeve	Heeswijk-Dinther	http://www.derooiehoeve.nl/vrienden_sponsors.html
Kasteelpark Born	Born	http://sittard-geleen.nieuws.nl/nieuws/20140120/Kasteelpark-Born-2013-goed-jaar
Landgoed Hoenderdaell	Anna Paulowna	http://schagen.gemeentedocumenten.nl/Bestemmingsplannen//NL.IMRO.0441.BPTHNDIERE NTUIN-VO01/b_NL.IMRO.0441.BPTHNDIERENTUIN-VO01_tb1.pdf
Taman Indonesia	Kallenkote	
Uilenpark de Paay	Beesd	http://plazilla.com/page/4295018875/dierenpark-de-paay-beesd-gezellig-dierenpark-metbijzondere-dieren
Van Blanckendaell Park	Tuitjenhoorn	http://schagen.gemeentedocumenten.nl/Bestemmingsplannen//NL.IMRO.0441.BPTHNDIERE NTUIN-VO01/b_NL.IMRO.0441.BPTHNDIERENTUIN-VO01_tb1.pdf
Vogelpark Avifauna	Alphen a/d Rijn	http://erfgoedstem.nl/vruchtbaar-2013-voor-archeon-en-avifauna/
Zoo Veldhoven	Veldhoven	